

solute prohibeantur à S. Pio V. Constit. 80. *Cum onus*, reddantque Censualistam valde suspectum de voluntate potius mutuandi cum lucro, quam emendi Censum, ut inter alios notant Centius, & Duardus. Vel ipsemet Censuarius sponte sua, nulloque quoad hoc cum ipso paciscente, se ad hoc obligavit; & tunc dico, contractum non videri illicitum, cum neque in præfata, neque in alia Constitutione Pontificia, neque in iure id vetitum inveniat. Adde hujus contractum Constitutioni Piane non adversari, & esse adhuc licitum, quamvis censuarius prædicto modo paciscatur cum eo, qui pro ipso in tali venditione fidejuber, cum ibi solum prohibeantur pacta inter censuarium, & censualistam, seu eorum nomine agentem, ut tradit Stephanus Gratianus discept. for. tom. 1. cap. 19. num. 16. quem sequitur Cencius de censibus part. 2. cap. 1. q. 3. art. 8. in fine. Cur ergo licitus dicensus non erit contractus, si censuarius propria sponte, & secluso quocumque pacto ad id se obliget? *Quoad secundum respondeo pariter cum distinctione.* Vel Terentius alteri dando prima scuta 300. revendit priorem censum, vel novum instituit. Si primum, dico, quod stando vigori prædictæ constitutionis, contractus est illicitus, etiamsi prior censualista rite præmonitus, & per mensem expectatus, emere noluerit; nam census non revenditur eodem pretio, quo fuerat emptus, ut ibi præscribitur. Si secundum, censeo, contractum licitum esse; nam quod in fundatione talis census alteri tradatur eadem numero pecunia, ab alio prius accepta, de materiali se habet, nec pensio solvenda in casu videtur infra latitudinem justitiae pretii.

CAS. II. Mercator mutuarius Pauli, in summa scutorum mille, prævidet, quod si post annum ad manus habeat saltem scuta 500. ipsi offeretur occasio faciendi negotium valde lucrosum. Eapropter, ne elapso anno, qui est terminus præfixus restitutioni, cogatur à creditore integre satisfacere, inquit cum eo pactum ipsi solvendi nunc scuta quingenta, dummodo pro restitutione alterius portionis ipsi concedat tempus biennii. Q. an tale pactum sit usurarium.

Respondeo, videri probabilius, quod non, si interveniat hinc inde æquale gravamen; nam tale pactum in substantia nihil aliud habet pro objecto, quam assumptionem obligationis mutui cum remutuo de præsentibus; & facit hunc sensum: Mutua mihi ex his 1000. scutis scuta quingenta ad biennium, & ego statim tibi remutuo alia 500. In quo non contineri usuram, in primis aperte colligitur ex S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. ad 4. ubi postquam dixit, repugnare mutuo obligationem ad mutuum faciendum in posterum, subdit: *Licet tamen simul mutuando unum, aliquid aliud mutuum recipere.* Deinde cum respectivum gravamen alteri mutuandi non imponatur pro ipso mutuo formaliter, quod datur vicissim, sed pro illa obligatione, quam voluntarie quis suscipit in ordine ad alteri mutuandum; non video, cur in hoc adstruatur usura, siquidem præsupposita æqualitate commutationis, ac respectivi gravaminis, tantum recipiunt quantum datur, & dum hic gravat alterum, iste ad lanceam justitiæ æquali pondere ab illo gravatur. Neque dicas, de ratione mutui esse, ut gratis detur; quod amplius non verificatur supposito respectivo gravamine. Contra enim in primis non quælibet

impositio gravaminis ultra sortem est contra naturam, & justitiam mutui; alias obligari non possit mutuarius ad dandum pignus in securitatem sortis. Deinde nego suppositum; cum enim gravamen non imponatur pro ipso mutuo, uti supponitur in objectione, sed pro obligatione &c. adhuc mutuum in casu gratis datur. Vide Rosign. de Mut. & Uxur. præf. 10. La-croix de Usur. in 891.

CAS. III. Valerianus mutuavit Livio scuta 25. ad annum; cum pacto quod si eo anno elapso promptus non sit ad ea restituenda, ob moram solutionis et solvere teneatur unum scutum ultra 25. mutuata, idque, sive ipse Valerianus habeat, sive non habeat occasionem hæc impendendi, seu negotiandi post annum. Q. an hæc obligatio ei licite imponatur. Respondeo affirmative, dummodo imponatur ex mutuo consensu contractentium, & ob moram culpabilem. Ratio est, quia mutuarius existens in culpabili mora circa restitutionem sortis, peccat contra justitiam ob dilatam solutionem; ideoque dignus est pœna, suæ culpæ proportionata, quæ propterea ei apponi potest ex conventionione partium, statuendo scilicet, quod si restitutionis tempore culpabiliter non restituat, talem pœnam luat; sic enim ipsi non apponitur obligatio indebita, ut cum Scoto, Navarro, & aliis tradit Lessius lib. 2. de Just. & Jure c. 20. dub. 15. Quare cum unius scuti solutio sit in casu pœna proportionata Livio, culpabiliter non restituenti post annum scuta 25. mutuata, dicendum &c.

MENSE AUGUSTI.

CAS. I. Muliercula sæpe male tractata à marito, ad levandum animi mororem, solet aliis mulierculis referre defectus proprii mariti. Q. an quoties id facit, solum venialiter peccet.

Respondeo cum distinctione: Vel refert defectus leves, & parum infamatorios; vel graves, & multum infamatorios. Item; vel eos refert pluribus, quam par sit ad levandum animi mororem; vel uni, aut alteri tantum, prout sufficit ad istud levamen capiendum. Si refert defectus leves, & parum infamatorios; dico, quod etiamsi eos referat pluribus, quam par sit ad &c. peccat solum venialiter, quoties id facit, secluso animo graviter lædendi famam mariti, vel alias graviter peccaminoso; tunc enim vel nullum, vel tantum leve damnum marito causat. Si vero refert defectus graves, & notabiliter infamatorios; dico, eam quidem peccare mortaliter, quoties cum plena mali advertentia eos refert pluribus, quam par sit ad levandum animi mororem, aut eos refert alicui, quam novit eos aliis manifestaturam, non sic vero quando eos refert uni, vel alteri tantum, quæ eos aliis non patefaciet. Ratio primæ partis est, quia cum in eo casu muliercula opus non habeat referendi defectus mariti omnibus iis personis, aut illi personæ determinatæ, quæ tuba canet; eo ipso quod vult his eos referre, velle simul censetur gravem mariti infamiam inde sequentem apud tot personas; hic enim valet illa regula juris: *Qui vult antecedens, vult etiam consequens*, cum unum prævideatur infallibiliter secuturum ad aliud. Ratio secundæ partis est, quia ex relatione defectuum mariti, facta uni, vel alteri, quæ eos aliis non manifestabit; vel non sequitur infamatio ejusdem, cum prudens talia

audiens potius attendat ad præstandum levamen referenti suam afflictionem quam ad infamationem, vel si sequitur infamatio, etiam gravis; sequitur ex justo motivo querendi levamen injustæ afflictionis; cum sit nimis durum tempore injustæ afflictionis nulli posse hanc manifestare ad se aliquantulum sublevandum. Bonacina, Sporer, &c.

CAS. II. Fabritius famulus cujusdam Matronæ, quosdam defectus graves morales ejusdem refert viro prudenti ac nobili, qui eos aliis non manifestabit. Q. an hujusmodi relatio careat culpa mortali.

Respondeo, hujusmodi relationem carere culpa mortali, si fiat ex justo, ac rationabili motivo; non carere vero, si secus. Ratio primæ partis est, quia justum, ac rationabile motivum potest illam cohonestare: sic si vir nobilis proclivis sit ad eam ducendam, ideoque de tali matrona à Fabritio perat informationem, certe hic non peccat mortaliter, si assumpto sibi munere ipsum informandi, ei referat defectus graves, & substantiales matronæ: immo id facere tenetur ob bonum ipsius viri, cui recte debet consulere, ne decipiatur, ut inter alios tradit Viva q. 7. de Res. art. 2. n. 6. Ratio secundæ partis est, quia secluso quocumque justo, & rationabili motivo hujusmodi defectus referendi, talis relatio est vera detractio in re gravi, famam matronæ corrupens, non quidem omnimode, seu apud plures, prout quidam volunt requiri ad hoc ut illa proprie dicatur infamis, sed aliquo modo, & apud talem virum, ut aperte tradit S. Th. 2. 2. q. 73. art. 1. ad 2. ubi hæc habet. *Etiam si uni soli aliquis de absente malum dicat, corrumpit famam ejus non in toto, sed in parte.* Additur, infamationem reputari gravem, vel levem, conformiter ad qualitatem indignationis gravis, aut levis, quam persona infamata, de ea certior facta, conciperet. Atqui si matrona sciret in casu se fuisse à Fabritio dicta relatione infamam apud virum nobilem, de quo agitur, de ista infamatione gravem indignationem conciperet, & forte graviolem, quam si infamata fuisset apud plures plebejos, cum fama, vel infamia apud istos minoris soleat æstimari, quam apud virum gravem, ac nobilem: ergo &c. per consequens dicta relatio in hoc secundo casu non caret culpa mortali. Ita Doctores communius.

CAS. III. Pœnitens exponit in Confessione, se data opera audivisse detrahentem. Q. quomodo hic sit interrogandus à Confessario.

Respondeo, hujusmodi pœnitentem in primis interrogandum esse, an ab eo audita detractio fuerit de re levi, aut notoria, vel facta fuerit ex justo motivo; an vero fuerit de re gravi, ac occulta, & facta sine justo motivo. Si fuit de re levi, patet, opus non esse, ut fiant pœnitenti tot interrogationes; sufficit enim ab eo ulterius inquirere, an audierit detrahentem animo aliunde mortaliter peccaminoso, puta, cum desiderio, quod detrahens famam personæ detractæ notabiliter læderet; si enim respondeat, se eo tunc habuisse talem animum; statim constat, eum graviter peccasse, & in qua specie; si non habuisse, nulla est necessitas, quod Confessarius super hoc eum amplius interroget, cum jam constet, ipsum peccasse tantum venialiter. Quid simile dic, si exponat, detractioem fuisse de re notoria, vel eam factam fuisse ex justo motivo; tunc enim audire, & non impedire detrahentem, non est peccatum, saltem grave, ut inter alios cum Bonacina

notat Sporer in 8. præc. Decal. c. 4. sect. 4. n. 108. Si postea pœnitens dicat, detractioem ab ipso auditam fuisse in materia gravi, de re occulta, eandemque factam fuisse sine justo motivo; tunc ulterius ab eo inquirendum, an detrahentem audiverit solus cum solo, vel coram aliis. Si primum, ab eo petendum, an ipse illum excitaverit ad detrahendum, aut ejus dicta approbando, illi plaudendo &c. fuerit causa, quod is continuaverit, vel auerit detractioem; sic enim peccasset contra charitatem, & contra justitiam, uti detractor, & ulterius commisisset aliud peccatum contra charitatem ob scandalum huic datum. Item investigandum, quo animo ipsum audiverit; an nempe ex complacentia de damno proximi, quod est odium; an ex mera curiositate sciendi alterius crimina, quod communiter dicitur veniale; sed à Gavello mortale, eo quia ista curiosa cognitio est famæ proximi diminutio; an denique ex puro fine capiendi solatium ex dictis, & artificio detrahentis: quod veniale communiter reputatur. Si secundum, faciendæ illi sunt eadem interrogationes mox adductæ; & si positive, aut negative influxit in detractioem, advertendo ad singulos adstantes, ultra duplex peccatum contra charitatem, ob violatam dilectionem proximi, & scandalum, reus etiam est injustitiæ obligantis ipsum in solidum cum detractore, vel saltem in hujus defectu, seu omissione ad restituendam famam personæ infamatae penes singulos. Et unumquodque ex his peccatis tot malitias complectitur, quot vel in ipso, vel in aliis in casu distingui possunt violationes justitiæ, & charitatis, cum omnium sit auctor, vel particeps. Ita communiter quoad substantiam.

M E N S E S E P T E M B R I S.

CAS. I. Camillus non habens animum permanendi in statu Clericali, sed solum deserendi hujusmodi habitum quosque inveniat uxorem cum pingui dote, sumit Clericalem Tonsuram, ut interim cujusdam Beneficii fructibus perfui possit. Q. an sit reus peccati mortalis, tum ob receptionem Tonsuræ, cum ob acceptionem Beneficii.

CAS. II. An Beneficium retinendo cum dicto animo, peccet.

CAS. III. An teneatur ad restitutionem fructuum, durante eodem animo ex Beneficio perceptorum.

Respondeo ad primum affirmative, si ea sola intentione, ac fine Tonsuram recipiat, ac Beneficium acceperit, nullo modo hæc alias suscepturus. Ratio est, quia sic non solum decipit Christum, & Ecclesiam, frustratque finem ab hac intentum in collatione Tonsuræ, qui est disponere ad Ordines, ut his postea susceptis, conficiatur Eucharistia; verum etiam rem spirituales, uti est Tonsura, ac beneficium, ultimo ordinat ad rem temporalem; scilicet ad perceptionem fructuum, ac vile lucrum; quod ex objecto suo mortale est, ut pote in volvens majorem æstimationem temporalium, quam spiritualium. Hinc Catechismus Romanus de Sac. Ord. ait: *Quæstus, ac lucri causa ad Altare accedere, maximum est sacrilegium, & S. Bonaventura tract. de præp. ad Miss. cap. 9. Va, va, Domine Deus, quanti homines infelices ad Sac. Ordines accedunt, & Divina Mystera accipiunt non cœlestem*

panem, sed terrenum quærentes; non spiritum, sed lucrum &c. Ubi notandum illud repetitum *Væ*, denotans sceleris gravitatem. Vide Rosignol. de Ord. part. 1. quæst. 3. orat. 4. Lessium de Benef. cap. 34. dub. 26. n. 123. Si tamen pro fine ultimo sibi aliquo modo præfigeret Deum ipsum, tunc graviter non peccaret, ut probat Navarrus in Enchirid. de Orat. cap. 22. num. 12. & miscel. 41. Ex his patet responsio ad secundum casum; retentio enim est quædam continuata receptio. Ad tertium, dico, probabilius non teneri, si faciat quod sua interest tempore clericatus; nam ex una parte in dicta receptione, & acceptione proprie non intervenit simonia, cum non adsit contractus rei spiritualis pro temporali, sed sola intentio commodi temporalis per medium spirituale; quod est quid diversum à simonia; ut notat Suarez de simonia lib. 4. c. 44. n. 4. & 11. ex alia nullum adest jus obligans in casu ad restitutionem; cum lex cap. *Commissæ* de elect. vers. *Cæterum* in 6. sit restricta ad Beneficium Curatum.

MENSE OCTOBRIS.

CAS. I. **F**acto Edicto à Judice, quod omnes qui asportant uvas, ultra refectionem damni, teneantur solvere Fisco duos aureos: Cajus stipendio conductus ad custodiendas vineas, etiamsi videat aliquos uvas asportare, tacet, eo quod ab iis munera accipiat. Q. ad quid teneatur Cajus in foro conscientie.

Respondeo, Cajum teneri restituere stipendia, & resarcire damna ab asportantibus illata, si hi ea non reficiant. Ratio est, quia prima injuste accepit, utpote data ob conventam custodiam, quam non exercuit; secunda causavit, non impediendo, aut denunciando asportantes, prout tenebatur ex officio. Nonnulli ipsum obligant etiam ad solvendo aureos Fisco ob omissionem harum denuntiationum. Alii tamen communiter ab hoc onere ipsum excusant, quia super has multas nullum jus quæsitum est Fisco ante sententiam Judicis, quæ proinde quomodocumque impedita, ad nihil teneretur Cajus, præcipue cum ejus officium directe non esset Fiscum multæ ditare, sed vinearum dominos per custodiam indemnes servare; Bonacina, Sporer, aliique, ipsum eximentes etiam à restitutione munerum, quæ accepit à transportantibus uvas, licet enim peccaverit contra justitiam, transportationem permittendo, ideoque teneatur, ut diximus, reficere damna inde orta; non peccavit tamen contra justitiam, munera accipiendo, cum ipsi data fuerint in recompensationem favoris prætio æstimabilis, quem fecit transportantibus. Sporer tract. 5. in 7. & 10. præc. Decal. cap. 5. sect. 5. num. 138.

CAS. II. Pœnitens occasione Plenariæ Indulgentiæ dolere quidem de omnibus peccatis mortalibus, eaque faretur, ad venialia tamen ne quidem animadvertit. Q. an hic, cætera requisita apponendo, lucratur Plenariam Indulgentiam.

Respondeo, lucrari, si in ipsa positione ultimi operis omnia etiam venialia deleta sint, per virtuales extensionem doloris ad ipsa, seu per absolutionem, vel per aliquod aliud remedium: non lucrari vero, si secus. Ratio est,

est, quia ut reportetur totalis remissio pœnæ, debet intervenire totalis remissio culpæ, cui talis pœna correspondet; remanente enim culpa, non remittitur pœna; ut ex Augustino inquit Glossa in extravag. Antiquorum de pœnit. & remiss. Neque dicas, culpam venialem deleri per ipsam Indulgentiam; vel ab Ecclesia hanc iis concedi, qui se de iis culpis accusavere, quorum Confessio cadit sub præcepto, qui non sunt venialia. Contra enim, cum Indulgentia sit solum instituta ad relaxationem pœnæ, ab ea saltem directe non remittitur culpa, ut probant Suarez, Viva, & Bossius, cæterique comm. Et Ecclesia Plenariam Indulgentiam exhibens, hanc solum iis concedit, qui ad eam se rite disponunt per totalem expiationem à culpa, ut colligitur ex supra dictis. Cæterum quia accedentes ad Sacramenta raro, vel numquam præcise dolent de peccatis mortalibus, sed communiter intervenit dolor de offensa Dei in communi, in quo includitur detestatio venialium in genere, ut ait Cajetanus in 3. p. q. 87. art. 2. circa finem, ideo valde probabile est, quod noster pœnitens in casu lucratur Plenariam Indulgentiam.

CAS. III. Commodatarius dubitans, an Equus per furtum fuerit ablati ob suam incuriam, petit à Confessario, an ipse teneatur solvere Domino pretium Equi. Quid illi respondendum?

Respondendum, quod si ipse Commodatarius non est certus de incuria à se habita in Equo custodiendo, & quod propterea fur abstulerit Equum, non teneatur in foro conscientie solvere Domino pretium Equi, neque ullam partem ejusdem. Ratio est, quia quando certo non constat de culpa, stat in possessione innocentia; nec quis teneatur ad restitutionem certam ob purum dubium de damno illato: ut supra dictum est ad tertium Junii.

MENSE NOVEMBRIS.

CAS. I. **P**etronius conscius, quod Vitalis ægre fert, ac magno rubore suffunditur, quoties proferunt, & præsentem, quædam verba irrisoria ejusdem, quantumvis levia, in hujusmodi verba sæpe prorumpit ad illius præsentiam. Q. an peccet mortaliter.

Respondeo affirmative, & quidem roties, quoties id deliberate præstat. Ratio est, quia licet ea verba irrisoria in se sint levia, tamen ut à Vitali valde apprehensa, & ut sufficientia ad notabiliter perturbandum Vitalis animum, eique causandum magnum ruborem, sunt gravia contra charitatem, ut cum S. Thoma frequenter tradunt Doctores; propterea dicentes ad efformandum judicium rectum de gravitate, aut levitate irrisionis, non solum attendi debere ad dictum, vel factum, quo proximo irridetur, verum etiam ad qualitatem contristationis, ac erubescentiæ, quæ per tale dictum, vel factum causatur, an nempe hæc gravis sit, aut levis; sicuri enim fieri potest in alio genere, quod dictum, vel factum in se leve, evadat grave ratione circumstantiæ adjunctæ, v. gr. scandali vel alterius gravis damni à tali dicto, vel facto causati; ita pariter fieri potest, ut verbum irrisorium in se leve, evadat grave ratione notabilis perturbationis, ac gravis erubescentiæ ab eodem causatæ. Quare cum verba irrisoria à Petronio in casu prolata

gravam Vitali causent contristationem, & erubescantiam, dicendum &c. ita Sporer, alique communiter.

CAS. II. Agricola occasione nundinarum bona fide emit bovem à fure, emptumque paullo post pecunia indigens, revendit Sempronio, lucrando in tali revenditione quatuor scuta. Peracta revenditione, audit, bovem revenditum fuisse per furtum ablatum à Cajo ab illo eodem, à quo ipse illum emerat. Q. utrum agricola teneatur ad aliquid.

Respondeo cum distinctione: Vel agricola cum emit bovem à fure, illum emit minori pretio, quam intrinsece valeret (fures enim pluries vendunt res ablatas minoris quam valeant); & tunc dico, quod si illa quatuor scuta integrant justum pretium bovis, tenetur hæc tradere Cajo, detractis expensis; non sunt enim fructus industriæ, sed pars pretii, & valoris intrinseci ipsius bovis. Vel illum emit à fure pretio justo; & tunc dico, agricolam ad nihil teneri; illa enim quatuor scuta non sunt fructus bovis, neque pars pretii, seu valoris intrinseci ejusdem, sed fructus industriæ. Vel denique una portio; puta duo ex his quatuor scutis requirebantur ad integrandum justum pretium bovis; & tunc dico, agricolam posse sibi duo retinere ut fructum industriæ, alia vero, detractis expensis, fore Cajo tradenda. Vide Giribaldum de restitut. c. 2. dub. 1. num. 6.

CAS. III. Puella gravibus subjecta venereis cogitationibus, neque illis consentit, neque sollicitè curat illas repellere. Q. an sit rea alicujus peccati.

Respondeo, fieri utique posse, quod puella ita se gerens excusetur ab omni peccato, si nempe non subsit ulli periculo consensus, & delectationis; tunc enim est mere patiens hæc tentationes; & præceptum præcise est de iis non præstando consensu, & de non percipiendo ex iis voluntario oblectamento. Quoniam vero in praxi sero vel otius periculum consensus, aut delectationis regulariter intervenit, quando quis sollicitè non curat venereas cogitationes repellere: *Diabolus enim serpens est lubricus, cujus, si capiti, id est primæ suggestioni, non resistitur, totus in intima cordis, dum non sentitur, illabatur*, ut ait Isidorus lib. 3. de summ. boni tract. 3. ideo censeo, puellam frequenter, vel diu ita se gerentem, non excusari ab omni peccato; est enim nimium sibi fidere, parum curare de extinctione scintillæ prosilientis in stupam; & hoc non obstante, prætereundum quod Deus evitet incendium. Vide Dianam part. 2. tract. 17. resol. 33.

MENSE DECEMBRIS.

CAS. I. Laertius furatus est triticum coram Francisco, qui ejusdem malo ductus exemplo pariter furatus est Oleum. Q. an non restituente Francisco, teneatur Laertius utrumque damnum reficere.

Respondeo negative: eo quia neque fuit causa physica, neque moralis ablationis Olei; cum sicuti supponitur, neque jussit, neque consuluerit, neque laudaverit Francisco hujusmodi furtum, nec ullo alio actu positivo in illud influxerit, aut ratione officii teneretur ipsum impedire. Igitur debet quidem restituere triticum à se ablatum, vel pretium ejusdem, ac se in Confessione accusare de scandalo alteri dato; at non teneretur ipse utrum-

utrumque damnum reficere. Ita Doctores communiter.

CAS. II. Subdiaconus certior factus de absentia Viri, noctu accessit ad illius Uxorem. At Vir ex improvise adveniens, deprehendensque uxorem in sacrilego adulterio, hanc occidit, interim fugiente Subdiacono. Q. an hic sit irregularis.

Resp. negative: quamvis enim rei illicitæ operam daret; non tamen fuit causa proxima mortis, quam uxor maritus intulit; nec ejus furtiva libido erat ordinata ad eadem, quæ omnino ex accidenti subsecuta est, ut in simili casu respondit S. Congregatio Concilii die 13. Julii anno 1610. apud Fagnanum in cap. de cætero ext. de Homicid. & fere in terminis Natalis Alex. tom. 1. Epist. 17. ubi addit, quod si Subdiaconi Adulterium notum fiat, ad altiores Ordines non est admittendus, ob infamiam criminis, & scandalum.

CAS. III. Brutus contractis sponsalibus cum Cassia sub hac conditione, dummodo Papa dispenset ab impedimento dirimente, pendente adhuc conditione, invenit puellam Cassia pulchriorem, ditioresque, cum qua propterea, prima relicta, init Matrimonium. Q. an id faciendo, peccet.

Respondeo, Brutum probabilius peccare, si, nondum elapso discreto tempore, cum alia contraxit. Ratio est, quia cum illa conditio appositæ esset honesta, ac de jure possibilis, utpote quia Pontifex non solum potest, verum etiam solet in supposito, aliisque impedimentis consimilibus dispensare, Cassia per Sponsalia sub ea conditione cum ipso inita, acquisierat jus quod Brutus per aliquod discretum tempus expectaret appositæ conditionis purificationem, eaque impleta & purificata, cum ipsa per promissum matrimonium copularetur. Nec obstat, quod illius purificatio penderet à voluntate Principis, nam solum eo tunc id, quod dependet à voluntate Principis, reputatur impossibile, quando Princeps non solet in eo dispensare, secus vero soleat, ut ex l. apud Julianum §. constat, ff. de legat. 1. notat rectè Rosignolus de Sponsalibus præ. 1. n. 10.

ANNO MDCCL.

MENSE JANUARI.

CAS. I. Sacerdos hujus Diocesis Romæ degens, sub initio proxime elapsi Decembris, obtinuit hoc indulgentiarum rescriptum: *Sanctissimus annuit usque ad tertium gradum, ac centum in articulo mortis; & quinquaginta D. Brigittæ.* Nunc reversus in patriam, non intelligens ly usque ad tertium gradum; petit à Parocho significationem talium verborum, & an indulgentiæ tum in articulo mortis, cum D. Brigittæ suspensæ sint hoc anno sancto. Quid respondendum.

Respondend. primo ly usque ad tertium gradum significare concessionem